

בתי המשפט א 001270/00 בית משפט השלום הרצליה

תאריך: 14/08/2005

בפני: כב' הש' אירית מני-גור

בעניין: דגני תומר

תובע

עו"ד פרחי ניסים

ע"י ב"כ עוה"ד

נגד

1. כלל חב' לביטוח בע"מ
2. "קרנית" קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים
3. אבנר איגוד ביטוח נפגעי רכב בע"מ
4. "קרנית" קרן לפצוי נפגעי תאונות דרכים

נתבעות

עו"ד דורון אלכסנדר

ע"י ב"כ עוה"ד

נגד

מוסך אילן ת"א בע"מ

צד ג'

גמא גולן סוכנות לביטוח בע"מ

צד ג'

עו"ד גרשון איתן

עו"ד אטיאס אלישע

ע"י ב"כ עוה"ד

פסק דין

א. מ ב ו א

1. התובע נפגע בתאונת דרכים כהגדרתה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים – התשל"ה – 1975 ביום 25.8.99, בעת שרכב על אופנוע. התאונה הוכרה אף כתאונת עבודה ע"י המל"ל.
2. התביעה הוגשה הן כנגד הנתבעת 1 (להלן: "כלל") וכנגד "אבנר" (נתבעת 3), בטענה כי הוצאה על ידן תעודת ביטוח חובה המכסה את השמוש שנעשה באופנוע ע"י התובע בעת התאונה. ולחילפין, הוגשה התביעה גם כנגד

"קרנית" הנתבעת 2 (להלן: "קרנית"), בטענה כי אם אין כיסוי ביטוחי בתעודת הבטוח שהוציאה כלל, אזי חייבת הקרן בפיצוי התובע. קרנית שלחה הודעת צד ג' כנגד המוסך, מעבידו של התובע והבעלים של האופנוע (להלן: "מוסך אילן"), בטענה כי הלה לא ביטח את הרכב המעורב בתאונה כנדרש בחוק ובהתאם להוראות פקודת בטוח רכב מנועי, והתיר את השימוש ברכב המעורב בתאונה מבלי שהוציא פוליסת בטוח המכסה את החבות כלפי התובע.

מוסך אילן שלח הודעת צד ד' כנגד סוכנות הביטוח באמצעותה הוצאה תעודת הבטוח ("גיא גולן" סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "סוכנות הבטוח"), בטענה כי התרשלה בעת הוצאת פוליסת הבטוח, על אף שהוסברו לה צרכי המבוטח.

3. בדיון מיום 17.5.04, הגיעו הצדדים לידי הסכמה לענין גובה נזקיו של התובע אשר הועמד על סכום של 40,000 ₪ מעבר לתשלומי המל"ל בתוספת שכ"ט עו"ד. המחלוקת שנותרה בין הצדדים היא, בשאלת הכיסוי הביטוחי וחלוקת האחריות בין הצדדים וכפי שהגדירה באי כח הצדדים בפרוטוקול הדיון, כדלקמן:
"המחלוקת שנותרה האם היה כיסוי ביטוחי לתאונה נשוא התביעה במסגרת פוליסת הבטוח אצל "כלל" ואם לא, האם זכאי התובע לקבל פיצוי מנתבעת 2 ("מ"קרנית"), ואם כן- האם זכאית קרנית לחזור לצד ג' ובאם צד ג' לחזור לצד ד', מהי חלוקת האחריות בין צד ג' לבין צד ד'".

4. תעודת הביטוח שהוצאה על ידי כלל, הוגשה כראיה וסומנה ת/1, ת/2, רשיון האופנוע הוגש כראיות וסומן ת/3. אשר על כן, יש לבחון תחילה האם תעודת ביטוח שהוצאה על ידי כלל מעניקה כיסוי ביטוחי לתובע בגין אירוע התאונה, במידה ותהא התשובה חיובית, אזי תידחה התביעה כנגד קרנית וממילא אף כנגד צדדי ג' ו-ד'. רק באם התשובה תהא שלילית ולא יימצא כיסוי בטוחי בתעודה שהנפיקה כלל, או אז יש לבחון את אחריות קרנית וצדדי ג' ו-ד'.

ב. תעודת הביטוח שהוצאה על ידי "כלל"

1. מעיון בת/1, נראה כי תעודת הביטוח שהוצאה היתה על שם בעל הפוליסה כדלקמן: "מוסך אילן ת"א בע"מ ו/או בן".

2. בפירוט בני אדם הרשאים לנהוג ברכב, הופנה הקורא לסעיפים 7 ו-2 לחלק א' שעל גב תעודת הפוליסה, וכן צויין שמו של התובע דגני תומר. מעיון בסעיף 2, נראה כי הנהיגה בכלי הרכב מותרת רק למי ששמו נקוב בתעודת ביטוח זו או בפוליסה וכן הנהג הינו בעל רשיון בר תוקף בישראל לנהיגת כלי רכב מסוג כלי הרכב הנקוב בתעודה (סעיף 7). אם כך, על פי חלק א' של תנאי הפוליסה, דגני תומר הותר לנהוג ברכב.

3. בפירוט השימוש המותר ברכב, הופנה הקורא לתנאי סעיף 26 בחלק ב' שעל גב תעודת הביטוח. סעיף 26 קובע, כי הכיסוי הביטוחי יחול אך ורק על שימוש שנעשה ברכב למטרה הנקובה בסעיף, ובסעיף 26 השימוש המותר הינו כדלקמן:

"לשימוש למטרות סחר, בדיקה ומבחן כלי רכב עבור רכבים שאינם בבעלות בעל הפוליסה או הנהג הנקוב בשם".

4. מכל האמור בתעודת הביטוח, נראה כי קיימים שלושה תנאים מצטברים שצריכים להתקיים על מנת שיהא כיסוי ביטוחי.

א. שמו של הנהג נקוב בפוליסה והוא בעל רשיון תקף.

ב. השימוש נעשה למטרות סחר, בדיקה ומבחן כלי רכב.

ג. הרכב איננו בבעלות בעל הפוליסה או הנהג הנקוב בשם.

5. בענייננו, אין מחלוקת כי תנאי א' קויים, והשאלה האם תנאי ב' ו-ג' קויימו בנסיבות התאונה.

ג. מטרות השימוש ברכב

1. בתביעה זו שבפניי, מתעוררת שאלת תקפותה של פוליסת בטוח חובה המוכרת בשם "פוליסת סחר". פוליסות מסוג זה מוצאות בד"כ לסוחר רכב ומוסכים. שכן מטרתן לשמש כיסוי פרסונלי של נהג אחד ששמו נקוב בתעודת הבטוח במס' בלתי מוגבל של כלי רכב, וזאת להבדיל מפוליסת בטוח רגילה המכסה שמוש בכלי רכב אחד ספציפי, בד"כ ע"י מס' בלתי מוגבל של נהגים.

בפוליסת סחר המונפקת למוסכים, הגם שאינם סוחר רכב, נועדה ליתן כיסוי ביטוחי למספר הלקוחות המגיעים למוסך. מטרת הכיסוי הביטוחי היא לאפשר לתקן ולבדוק את הרכבים הבאים לתקון, מבלי לחשוש לבצע נסיעות קצרות לצורך ביצוע התפקיד – קרי תיקון רכב.

2. במקרה דנן, אין מחלוקת כי המוסך איננו מוכר לקונה הרכבים ואיננו עוסק בסחר כלי רכב, אלא בתקון רכבים בלבד מסוג מרצדס. אין מחלוקת שהתאונה ארעה בכלי רכב דו-גלגלי, אופנוע ששירת את עובדי המוסך ולא נכנס לצורך תיקון, אלא שימש לעבודה שוטפת במוסך. (ראה לענין זה עדות התובע בעמ' 10 לפרוטוקול שורות 20-21 וכן שורות 24-25). משנשאל התובע, לשם מה ביצע את הנסיעה עם האופנוע ביום התאונה, השיב: "נסעתי להביא חותמת, נשברה החותמת והלכתי להביא חותמת בשם מוסך אילן". (עמ' 11 לפרוטוקול שורות 9-10).

גם בעלי המוסך, חן בן שבע, מאשר את הדברים בחקירתו הנגדית ומאשר כי האופנוע לא שימש לצורכי סחר או תיקון, (ראה עדותו בעמ' 18 לפרוטוקול שורות 20-21 (22-23, וכן עמ' 24). עולה איפוא, כי שני העדים הראשיים שלהם הידיעה הישירה בדבר תפקודו של האופנוע במוסך, מעידים ומאשרים כי השמוש שנעשה באופנוע הוא למטרות העסק של המוסך.

3. על אף זאת, מבקש ב"כ התובע בסיכומיו לשכנע ביהמ"ש כי פרשנות הסעיף מתאימה אף לשמוש שנעשה באופנוע, ומכל מקום משיש קושי בפרשנות יש להעדיף את הפירוש התומך בזכויותיו של המבוטח. (ראה ע"א 4819/92 אליהו נ' ישר, פד"י מ"ט (2) 749, 761, וכן ת.א. 1290/97, עזרן נ' כהן – מחוזי י"ם, ש' צור). לטענת ב"כ התובע, מאחר והמוסך איננו עוסק בסחר כלי רכב אלא בתיקון כלי רכב, ברי כי סעיף 26 לפוליסה מתייחס לכל כלי הרכב שמופקדים במוסך, גם לאלה שנמצאים לצרכי תקון וגם לקטנועים המשמשים את עובדי המוסך לבצוע פעולות הקשורות לפעולות המוסך, שאחרת מתרוקן הסעיף מתוכן. גם אם יסיע עובד המוסך את הרכב המגיע לטיפול בתוך המוסך, או אם הטיפול והתקון נעשים מחוץ למוסך, לא ייכנס תיקון זה להגדרת סעיף 26 שהרי אין מדובר בסחר, לא בבדיקה ולא במבחן.

4. סבורני שפרשנות זו מרחיקת לכת. כלל פרשנות ראשון גם בחוזה בטוח ככל חוזה אחר, הוא על פי לשון הסעיף עצמו כפי שהוא מובן בשפת בני אדם שאינם משפטנים, משנאמר "סחר" הכוונה לסחר כלי רכב שאכן איננו רלבנטי לעיסוק המוסך ונמצא בסעיף 26 לצרכי מבוטחים אחרים שאכן עוסקים בסחר כלי רכב. באשר למוסך, המילים "בדיקה" ו"מבחן" הם הרלבנטיים, והגם שהיתה נסיעה של כלי רכב שבא לתקון, אגב תיקונו, נסיעה זו תהא "בדיקה" ו"מבחן", לטעמי הגדרה זו תיענה גם אם יוסע כלי הרכב אל המוסך ובחזרה ממנו, שכן נסיעה זו הינה לפני הבדיקה או אחריה וכתוצאה מהבדיקה והתיקון. לא כך כשנעשה שימוש בכלי רכב לצורך עיסוקו של המוסך כמו שליחות שאיננה קשורה לבדיקת הרכב. משתנה נוסף שיכול וישפיע על פרשנות הסעיף הוא כלי הרכב עצמו. מטרת בטוח סחר הוא לשמש כיסוי כאמור לכלי רכב מזדמנים ולא קבועים. כאן מדובר בשמוש שנעשה בכלי רכב השייך למוסך והנמצא בו דרך קבע. ולפיכך אין ולו כלום עם פרשנות סעיף 26 ועם כלי רכב זה, גם אם נפרש את סעיף 26 בהרחבה ולא בצמצום.

קשה להכניס ללשון הסעיף מה שאין בו מלכתחילה, בייחוד כשבגב הפוליסה מצוייה הגדרה אחרת בסעיף 22 שבו, שכן מתייחסת לעיסוק של המוסך. משמע, משקיימת אופציה נוספת שלא הוכנסה לפוליסה, יש להניח שהצדדים לא התכוונו להכניסה, או במילים אחרים אין לקרוא את סעיף 22 לתוך סעיף 26 שעה שקיים סעיף נפרד שאומר זאת ואשר לא הוכנס לפוליסה במתכוון.

5. זה המקום להזכיר את טענותיה של נתבעת 2 וכן של צד ג', על פיו הושמט סעיף 22 מהפוליסה נשוא התביעה, בעוד שסעיף זה היה קיים שנה קודם לכן והמבוטח היה רשאי להסתמך על כך. ראשית, אכן טענה זו בגדר הרחבת חזית זו איננה טענה משפטית בלבד, זו טענה עובדתית שהיה מקום להעלות אותה כבר בכתבי הטענות ולתמוך אותה בתצהיר עדות ראשית. ב"כ הנתבעים 1 ו-3 התנגדו לכל הרחבת חזית, וזה המקום והזמן לקבוע שאכן יש בטענה זו משום הרחבת חזית, ולא ניתן היה לתקוף טענה זו עובדתית מבעוד מועד. לו היתה מועלית טענה כזו כנדרש במועד, יש להניח שסוכנות גמא ו"כלל" היו נערכים אליה בהתאם ומבקשים להניח את הראיות הנחוצות בפני ביהמ"ש. ואולם, טענה זו הועלתה אך ורק בשלב הראיות, מה עוד שאיננה מסייעת בידי הטוען לה כפי שיובהר בהמשך. אם נעיין בפוליסות הביטוח הקודמות, נ/2 ו- נ/6 לא נראה פוליסת סחר דומה, אלא צוין כלי רכב ספציפי בכל התעודות שהוצגו כראיה, ולפיכך המשמעות של סעיף 22 איננה רלבנטית. גם אם הייתי יוצאת מהנחת עבודה (שאיננה נכונה עובדתית ומהווה הרחבת חזית), כי אכן סעיף 22 הושמט ודינו להיות מוסף בפוליסה, שעה שהוא נותן כיסוי לשמוש ברכב שנעשה במסגרת "העסק", גם אז נותרה בעיני הכיסוי הביטוחי...